

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpatul Rucșineanu Andrei și de avocatul Pascal Veronica în numele acestuia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 mai 2018, în cauza penală privindu-l pe

Rucșineanu Andrei xxxx, născut la xx xx xxxx, originar și domiciliat în xxxx xxxx xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.08.2016 – 05.10.2017;

Instanța de apel: 30.10.2016 – 02.05.2018;

Instanța de recurs: 26.07.2018– 18.12.2018.

Asupra recursurilor declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 05 octombrie 2017, Rucșineanu Andrei a fost condamnat în baza art.art.190 alin.(5), 190 alin.(2) lit. c), 196 alin.(4) Cod penal, cu stabilirea următoarelor pedepse:

- în baza art.190 alin.(5) Cod penal – 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumită activitate pe un termen de 2 ani;

- în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal – 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumită activitate pe un termen de 2 ani;

- în baza art.196 alin.(4) Cod penal - 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumită activitate pe un termen de 2 ani.

În baza art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 13 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumită activitate pe un termen de 2 ani.

S-a dispus încasarea de la Rucșineanu Andrei în beneficiul lui Mocanu Mihail a prejudiciului material în mărime de 4 500 euro, echivalentul la momentul executării.

S-a dispus încasarea de la Rucșineanu Andrei în beneficiul lui Cantea Ștefan a prejudiciului material în mărime de 6 500 euro, echivalentul la momentul executării.

S-a dispus încasarea de la Rucșineanu Andrei în beneficiul lui Paladi Serghei a prejudiciului material în mărime de 40 000 lei.

S-a dispus încasarea de la Rucșineanu Andrei în beneficiul lui Paladi Serghei a prejudiciului material în mărime de 14 000 euro.

S-a dispus încasarea de la Rucșineanu Andrei în beneficiul lui Mocanu Mihail a prejudiciului moral în mărime de 22 000 lei.

S-a dispus încasarea de la Rucșineanu Andrei în beneficiul lui Cantea Ștefan a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

S-a dispus încasarea de la Rucșineanu Andrei în beneficiul lui Paaldi Serghei a prejudiciului moral în mărime de 200 000 lei

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că Rucșineanu Andrei, la data de 3 iunie 2015, aflându-se în mun. Bălți, urmărind scopul cauzării de daune materiale altei persoane, dându-și seama de urmările prejudiciabile, sub pretextul că, nu-i ajung surse financiare pentru procurarea de la Dumitrașcu Vitalie, prin înșelăciune și abuz de încredere l-a convins pe cet. Paladi Serghei să înstrăineze lui Dumitrașcu Vitalie, cu dreptul de răscumpărare, apartamentul victimei amplasat pe str. xxxx xx, mun. xxxx, în valoare de 14 000 euro, echivalentul 352 000 lei, fapt confirmat prin contractul de vânzare cumpărare nr.xxxx încheiat la notarul Popovici Adrian, angajându-se că, va restitui suma dată de bani în perioada stabilită, fapt ce nu a urmat, astfel cauzând victimei o daună materială în proporții deosebit de mari, în mărime de 352 000 lei, fapt ce nu constituie o însușire.

Tot el, la 13 octombrie 2015, urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane, profitând de încrederea cet. Paladi Serghei, a dobândit ilegal prin abuz de încredere și înșelăciune, mijloace bănești în sumă de 40000 lei, pe care ultimul le-a primit conform contractului de împrumut nr. xxxx 161 din 13 octombrie 2015 întocmit cu Expres leasing Microcredit, în urma convingerii numitului Rucșineanu Andrei, sub pretextul investirii într-o afacere de împrumut de bani cu dobândă și achitării ulterioare lunare complete a acestui credit, conform orarului de rambursare, pe care ulterior le-a însușit, prin ce a cauzat părții vătămate Paladi Serghei o daună materială în proporții considerabile în sumă de 40 000 lei.

Tot el, la data de 13 aprilie 2016, aflându-se în mun. Bălți, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altor persoane, sub pretextul gajării unor bunuri și obținerea unor venituri ulterioare mai mari, prin înșelăciune și abuz de încredere, a dobândit ilicit de la cet. Paladi Serghei un automobil de model „Volkswagen Passat B6” cu n/î xxxx la preț de 6 500 euro care aparține cet. Cantea Ștefan și un automobil de model „Volkswagen Passat B5” cu n/î xxxx la preț de 4 500 euro ce aparține cet.

Mocanu Mihail, cauzându-le părților vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari în sumă totală de 11 000 euro, echivalent a 242 000 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată împotriva acesteia au declarat apel *avocatul A. Leșanu în numele inculpatului*, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rucșineanu Andrei să fie achitat.

În argumentarea apelului declarat, a invocat următoarele:

- declarațiilor inculpatului depuse în instanța de judecată în sentința pronunțată nu li s-a dat o apreciere critică, fiind astfel ignorate nejustificat și fără careva temeiuri, de către apărătorii inculpatului M. Postu și A. Leșanu pe parcursul cercetării judecătorești au fost înaintate mai multe demersuri privind numirea și efectuarea expertizei merceologice de stabilire a valorii de piață a bunurilor pretinse (automobilelor), demersurile respinse de către instanță fără careva motive. La fel au fost respinse neîntemeiat demersurile privind audierea martorilor apărării fără indicarea motivelor respingerii, astfel, fiind încălcate în mod flagrant drepturile inculpatului la un proces echitabil;

- partea acuzării nu a prezentat careva probe admisibile, pertinente, concludente și utile, care ar demonstra prezența acțiunii adiacente a laturii obiective, cât și a laturii subiective a infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal. În cadrul judecării cauzei nu a fost demonstrat faptul însușirii bunurilor (automobilelor), dar s-a constatat doar faptul posibilei cauzări de daune materiale părților vătămate. Astfel, nu a fost constatată însușirea bunurilor părților vătămate prin înșălăciune și abuz de încredere. În această ordine de idei, chiar dacă de presupus că inculpatul Rucșineanu Andrei prin acțiunile sale a adus prejudiciu material părților vătămate, instanța de fond urma să constate și să stabilească că mijloacele au fost folosite de către inculpat nu pentru sustragerea sau însușirea bunurilor (automobilelor), dar pentru cauzarea daunelor materiale prin înșălăciune sau abuz de încredere (art.196 Cod penal). În ipoteza infracțiunilor prevăzute la art.196 Cod penal, făptuitorul nu obține în posesie bunuri concrete ale victimei. El se eschivează în mod fraudulos să-i transmită victimei bunurile care i se cuvin ori se folosește de aceste bunuri în detrimentul victimei. Sub aspectul laturii obiective, distincția principală dintre infracțiunile specificate la art.196 Cod penal și infracțiunile prevăzute la art. 90 Cod penal, constă în mecanismul de cauzare a daunelor materiale: în cazul infracțiunilor prevăzute la art.190 Cod penal, masa patrimonială a victimei este diminuată în aceeași proporție în care sporește masa patrimonială a făptuitorului; în cazul infracțiunilor specificate la art.196 Cod penal, masa patrimonială a victimei nu sporește în proporția pe care o exprimă eschivarea făptuitorului de a-și executa obligațiile pecuniare față de victimă; sau masa patrimonială a victimei este diminuată, fără însă a spori masa patrimonială a făptuitorului.

Avocatul M. Postu în numele inculpatului, a declarat apel suplimentar, a

solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rucșineanu Andrei să fie achitat.

În motivarea cererii declarate, apelantul a invocat în esență argumente similare cu cele din apelul avocatului A. Leșanu. Distinct de cele invocate de avocatul A. Leșanu, apărătorul M. Postu a mai invocat următoarele argumente:

- la 04 aprilie 2017, și ulterior la 14 aprilie 2017, apărătorul lui Rucșineanu Andrei a depus o cerere în care a solicitat efectuarea expertizei merceologice a automobilelor, însă instanța de fond a respins cererea fără a aduce careva motive;

- la 04 aprilie 2017, apărătorul lui Rucșineanu Andrei a depus o cerere în care a solicitat prezentarea în original a actelor anexate la rechizitoriu. Solicitarea a fost ignorată de instanță, care a adoptat sentința punând la bază doar copii xerox ale documentelor apreciate ca probe;

- la 31 mai 2017, apărătorul lui Rucșineanu Andrei a depus o cerere în care a solicitat audierea suplimentară a părților vătămate. Instanța de fond a ignorat cererea fără a da posibilitate părții apărării să audieze suplimentar părțile vătămate pentru clarificarea circumstanțelor de fapt;

- la 13 iulie 2017, apărătorul lui Rucșineanu Andrei a depus o cerere în care a depus referință la rechizitoriu, cu anexarea dovezilor că circumstanțele de fapt nu corespund realității, însă instanța de fond nu a apreciat argumentele aduse de apărare;

- la 19 septembrie 2017, Rucșineanu Andrei și apărătorul său a solicitat instanței de fond audierea martorilor apărării Bodean Iurie și Toma Vladislav. Instanța de fond a respins ca nemotivată cererea de audiere a martorilor apărării;

- instanța de fond a menționat în pct.4.3 și 6 din sentință de 4 ori că „Paladi Serghei reprezintă interesele lui Ambros Serghei”, ceea ce nu corespunde adevărului. Or, Paladi Serghei avea la momentul dat procură de reprezentare a lui Cantea Ștefan și nicidecum a lui Ambros. Oricum, rezultă că instanța nu a dat o apreciere obiectivă participanților și acțiunilor fiecăruia dintre aceștia. Mai mult, instanța nici nu a dedus care sunt acțiunile și rolul lui Ambros Serghei, omițând să aprecieze care dintre persoanele enumerate are statut de parte vătămată. Paladi Serghei, în episodul dat, nu are statut de parte vătămată, ci de martor;

- instanța a statuat că la data de 13 aprilie 2016, Rucșineanu Andrei ar fi ”oformat” din numele „părților vătămate Cantea Ștefan, Mocanu Mihail și Paladi Serghei” pe numele său „procura generală datată cu 13 aprilie 2016, prin care Cantea Ștefan, Mocanu Mihail și Paladi Serghei i-a acordat inculpatului Rucșineanu Andrei dreptul de a încheia acte juridice pe automobile”. Faptele date la fel nu corespund adevărului, deoarece la data de 13 aprilie 2016, a fost întocmită doar o singură procură - cea semnată de Mocanu Mihail, prin care Mocanu i-a acordat drepturi doar asupra unui automobil - Volkswagen Passat (2001). Cantea Ștefan și Paladi Serghei niciodată nu au întocmit procuri pe numele lui Rucșineanu. Mai mult, Paladi Serghei, în

epizodul dat, nu are statut de parte vătămată, ci de martor;

- instanța de fond prezintă o stare de fapt vădit confuză și neorganizată juridic. Astfel, Rucșineanu Andrei ar fi „gajat mijloacele de transport”, ceea ce nu este adevărat, pe motiv că nu avea dreptul să le gajeze. Totodată, instanța stabilește că „ar fi luat bani”, fără a se preciza că *e vorba de 5 000 euro dați de Ambros Serghei*, „însă părților vătămate nu a fost restituite nici mijloacele de transport, nici nu a întors banii care s-a obligat să-i restituie prin contract de împrumut” (instanța nu stabilește care este legătura dintre pretinsul contract de gaj și contractele de împrumut prin care Rucșineanu s-ar fi obligat să-i restituie lui Mocanu suma de 4 500 euro și lui Cantea - suma de 6 500 euro). Astfel, instanța omite să clarifice diferența dintre suma de 5 000 euro pe care Mocanu, Paladi și Rucșineanu ar fi primit-o de la Ambros Serghei în schimbul mașinilor gajate, în raport cu sumele de 4 500 și 6 500 euro care derivă din așa-zisele contracte de împrumut bănesc semnate cu Mocanu și Cantea;

- calificarea faptei incriminate lui Rucșineanu prin prisma art.190 alin.(5) Cod penal datorită sumei de 11 000 euro (sumă care derivă din așa-zisele contracte de împrumut bănesc semnate cu Mocanu și Cantea, dar care nu au fost date/primate de facto) este vădit nefondată;

- instanța de fond apreciază suma prejudiciului de 40 000 lei prin prisma art.126 Cod penal ca fiind în proporții deosebit de mari. Mai mult, instanța nu pune la baza sentinței decât declarațiile pretinsei părți vătămate, fără careva probe care să confirme faptul dat;

- deși prima instanță face trimitere la anumite probe, se rezumă doar la declarațiile pretinsei părți vătămate, fără careva probe care să confirme implicarea lui Rucșineanu în diferitele acțiuni civile ale lui Paladi Serghei și Dumitraș Vitalie, ceea ce denotă caracterul arbitrar al aprecierii circumstanțelor de fapt și calificarea faptelor;

- circumstanțele prezentate în rechizitorii și reluate cu mai multe erori grave în sentință, nu reflectă clar și obiectiv circumstanțele de fapt și de drept în ordine cronologică, cu stabilirea reală a relațiilor sociale între părțile participante, pentru stabilirea adevărului. Or, examinarea cronologică și mult aspectuală a circumstanțelor de fapt, coroborate cu probele anexate la dosar, demonstrează nevinovăția lui Rucșineanu Andrei în cele ce i se incriminează;

- înaintarea tardivă a acțiunilor civile de către pretinsele părți vătămate, indică faptul că acțiunile civile depuse de pretinsele părți vătămate Mocanu Mihail, Cantea Ștefan și Paladi Serghei au fost depuse la data de 25 septembrie 2017, adică după terminarea cercetării judecătorești care a avut loc la 19 septembrie 2017. Prin urmare, din moment ce părțile vătămate nu s-au conformat prevederilor legale prevăzute de art.221 alin.(1) Cod de procedură penală și au depus acțiunile civile după terminarea cercetării judecătorești, precum și ținând cont de faptul că însuși procurorul a solicitat admiterea în principiu a acțiunilor civile, fără a specifica careva prejudicii suportate, urmează ca acestea să fie declarate inadmisibile;

- acțiunile civile înaintate de părțile vătămate, sub aspectul pretențiilor înaintate cu titlu de prejudiciu material și moral, sunt vădit neîntemeiate și urmau a fi respinse, iar sentința din 05 octombrie 2017 casată în partea în care acțiunile civile au fost admise, cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunile civile să fie respinse ca neîntemeiate;

- referitor la latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art.190 Cod penal relevă, că probele prezentate de partea apărării denotă nevinovăția lui Rucșineanu Andrei în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.190 Cod penal, de care este acuzat, sub aspectul laturii obiective și subiective.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 mai 2018, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei instanța de apel a menționat că, prima instanță a apreciat, prin prisma art.101 Cod procedură penală, toate probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării, just concluzionând asupra vinovăției inculpatului Rucșineanu Andrei în baza art.art.190 alin.(5), 190 alin.(2) lit. c) și 196 alin.(4) Cod penal.

În pofida faptului că inculpatul Rucșineanu Andrei nu și-a recunoscut vina în cele incriminate, vinovăția acestuia în comiterea infracțiunilor incriminate a fost dovedită cu certitudine prin probe acumulate de organul de urmărire penală, cercetate de către prima instanță și verificate de către instanța de apel și anume prin declarațiile părților vătămate Mocanu Mihail, Cantea Ștefan și Pladi Serghei, declarațiile martorilor Ambros Serghei, Pladi Serghei și Dumitrașcu Vitalie, precum și probele materiale:

- plângerea depusă de Cantea Ștefan din 19.06.2016, prin care solicită de a se lua măsuri conform legislației față de Rucșineanu Andrei, care prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit automobilul VW Passat cu n/î xxxx la prețul de 6 500 euro (f.d.3 vol. I);

- procura din 04.03.2016, prin care Cantea Ștefan i-a încredințat lui Paladi Serghei să reprezinte interesele sale în privința autoturismului de model VW Passat cu n/î xxxx (f.d.6 vol. I);

- plângerea depusă de Mocanu Mihail din 19.05.2016, prin care solicită de a se lua măsuri conform legislației față de Rucșineanu Andrei, care prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit automobilul de model VW Passat cu n/î xxxx la preț de 4 500 euro (f.d.19 vol. I);

- contract de împrumut a banilor din 07.05.2016, prin care se confirmă că Cantea Ștefan a dat în împrumut lui Rucșineanu Andrei suma de bani în valoare de 6 500 euro, cu termenul definitiv de rambursare până la data de 11.05.2016 (f.d.31 vol. I);

- contract de împrumut a banilor 13.04.2016, prin care se confirmă că Mocanu Mihail a dat în împrumut lui Rucșineanu Andrei suma de bani în valoare de 4 500 euro, întoarcerea sumei urmând să aibă loc la data de 23.04.2016 (f.d.36 vol. I);

- procura din 13.04.2016, prin care Mocanu Mihail i-a încredințat lui Rucșineanu

Andrei să vândă, să încheie contract de comodat cu dreptul de a pleca peste hotare, automobilul de model VW Passat cu n/î XXXX (f.d.37 vol. I);

- proces-verbal de sechestrul din 25.07.2016, prin care a fost pus sub sechestrul automobilul de model VW Passat de culoare negru, anul fabricării 2006 (f.d.65 vol. I);

- proces-verbal de examinarea obiectului cu fototabel, prin care au fost examinate automobilele de model VW Passat cu n/î XXXX și VW Passat cu n/î XXXX (f.d.86-95 vol. I);

- plângerea depusă de Paladi Serghei din 04.08.2016, prin care solicită să se ia măsuri conform legislației cu Rucșineanu Andrei, care pe parcursul anului 2015, prin abuz de încredere și înșelăciune a dobândit de la el un apartament la preț de 352 mii lei și mijloace bănești în sumă de 40 000 lei (f.d.3 vol. II);

- contract de împrumut din 13.10.2015, prin care Paladi Serghei a luat împrumut de la ÎCS „Express Leasing” SRL suma de 2 200 USD (f.d.12 vol. II);

- contract de vânzare-cumpărare din 03.06.2015, prin care Paladi Serghei a vândut lui Dumitrașcu Vitalie apartamentul nr.7 din str. Șcedrin Saltîcov 46/7 (f.d.13 vol. II);

- copia facturii de plată (f.d.15-16 vol. II);

- copia graficului de rambursare a creditului (f.d.17-19 vol. II).

Prin urmare analizând probele cercetate prin prisma prevederilor art.101 alin.(1) Cod procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității raportate la declarațiile date de inculpați în cadrul ședinței de judecată și probele administrate, instanța de apel a constatat corectă situația de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Rucșineanu Andrei, încadrarea juridică corectă și anume art.art.190 alin.(5), 190 alin.(2) lit. c) și 196 alin.(4) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a conchis că, argumentele invocate în apel sunt nefondate, fiind combătute de probele anexate și circumstanțele stabilite în cadrul cercetării judecătorești în instanța de fond și verificate în cadrul procedurii de examinare a apelului.

În continuare instanța de apel a relevat că la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei stabilite inculpatului prima instanță a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, de scopul pedepsei penale precum și de persoana celui vinovat și a stabilit o pedeapsă echitabilă în raport cu gravitatea faptelor săvârșite de inculpat.

Referitor la acțiunea civilă, instanța a reținut că prima instanță în mod justificat a dispus admiterea acțiunilor civile a părților vătămate în partea prejudiciilor materiale, încasând de la inculpat în beneficiul părților vătămate prejudiciile materiale cauzate în sumele incriminate în rechizitoriu și reținute prin sentința adoptată. Prejudiciile materiale încasate au fost stabilite de către instanța de fond în baza învinuirii formulate și ce constituie sumele de bani însușite de inculpatul Rucșineanu Andrei.

Prin urmare, instanța de fond, având la dispoziție sume exacte solicitate de către părțile vătămate, ca prejudicii materiale cauzate prin infracțiunile săvârșite de către

inculpat, în mod absolut întemeiat a soluționat acțiunile civile în fond, admitându-le în totalitate. Părțile vătămate în mod consecvent au susținut acțiunile civile înaintate în sumele indicate în rechizitoriu, paguba pricinuită părților vătămate fiind astfel cu certitudine stabilită deja la faza urmăririi penale, constituind o sumă fixă indicată de părțile vătămate. Cauzarea prejudiciilor materiale în sumele date a fost reținută și prin rechizitoriu în sarcina inculpatului Rucșineanu Andrei. Din aceste considerente, prima instanță just a admis acțiunile civile, cu încasarea în beneficiul părților vătămate indicate supra a prejudiciilor materiale în sumele solicitate de acestea și reținute de către instanță prin sentința adoptată.

Instanța de apel a respins argumentele părții apărării privind dezacordul cu încasarea în beneficiul părților vătămate a sumei prejudiciilor materiale cauzate în mărimile indicate în rechizitoriu, care constituie sumele de bani însușite de inculpat și care nu au fost restituite.

În continuare, instanța de apel a reținut că prima instanță în mod justificat a dispus admiterea integrală acțiunile civile a părților vătămate în partea prejudiciului moral, dispunând încasarea în folosul părții vătămate Mocanu Mihail a prejudiciului moral în cuantum de 22 000 lei, în folosul părții vătămate Cantea Ștefan a prejudiciului moral în cuantum de 50 000 lei și în folosul părții vătămate Paladi Serghei a prejudiciului moral în cuantum de 200 000 lei, cuantumuri pe care instanța de apel le-a considerat echitabile tuturor circumstanțelor cauzei, consecințelor comiterii infracțiunilor, precum și suferințelor cauzate părților vătămate.

6. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

- *inculpatul Rucșineanu Andrei*, prin care, neinvocând nici un temei de drept prevăzut de art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În argumentarea recursului a invocat că instanțele inferioare nu au elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și nu au dat o apreciere corectă probelor, acestea fiind bazate doar pe presupuneri, atât la etapa urmăririi penale cât și în cadrul examinării cauzei în instanța de fond și apel nu au fost acumulate probe pertinente și directe care ar demonstra cu certitudine vinovăția în comiterea infracțiunilor imputate;

- *avocatul Pascal în numele inculpatului Rucșineanu Andrei*, invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 8) și 13) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată, argumentând că hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În argumentarea recursului, recurentul invocă următoarele:

-acuzarea nu a prezentat probe care ar demonstra cu certitudine vinovăția în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.(2) și (5) Cod penal:

-instanțele inferioare au exclus, prin această condamnare dreptul civil al cetățeanului de a intermedia un împrumut , de a gaja bunuri sau de a interveni ca debitori gajist, reglementări prevăzute de art.art.484, 721, 1187 Cod civil.

Susține recurentul, că nici unul din bunurile transmise inculpatului, nu a intrat în posesia ultimului, fiind înstrăinate sau gajate cu acordul părților vătămate, fapt care duce la lipsa elementului de însușire care stă la baza infracțiunii prevăzute de art.190 Cod penal.

De către instanță au fost ignorate în totalitate probele apărării, declarațiile inculpatului, prin care se probează nevinovăția infracțiunilor incriminate.

La fel, a indicat că instanța a încălcat principiul individualizării pedepsei în privința lui Rucșineanu Andrei, fără a ține cont de posibilitatea aplicării prevederilor art.90¹ Cod penal, nu a ținut cont de caracteristica pozitivă a inculpatului, că nu a fost condamnat anterior, iar instanța de judecată i-a stabilit o pedeapsă prea aspră, fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei.

În context, recursul este axat pe aceleași afirmații, care au fost invocate în apel.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, deoarece criticele invocate sunt vădit neîntemeiate.

8. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că acestea urmează a fi admise, din alte motive decât cele indicate în recursuri, cu casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârilor adoptate de instanțele ierarhic inferioare și pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Fiind analizate alegațiile recurenților, Colegiul penal lărgit constată că, în esență, aceștia formulează critici bazate pe modalitatea de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare, considerând că acestea sunt insuficiente și nu dovedesc cu certitudine că faptele incriminate au fost comise de către inculpat.

Colegiul penal lărgit, verificând criticele recurenților raportate la actele dosarului, conchide că sânt vădit neîntemeiate alegațiile din recursurile ordinare ce țin de aprecierea incorectă a probelor, lipsa dovezilor ce ar confirma vinovăția inculpatului Rucșineanu Andrei, dar și prezența în speță doar a unor relații cu caracter civil.

Sub acest aspect, însă, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, precum și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează, că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor respective.

Din aceste considerente, Colegiul penal nu examinează criticele referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente faptice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea dispunerii condamnării inculpaților conform învinuirii incriminate, astfel că reaprecierea probelor, în modul propus de către autorii recursurilor, nu se încadrează în prevederile art.427 Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, care au fost puse la baza hotărârii primei instanțe, apoi verificate de instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Colegiul lărgit reține, că prima instanță în hotărârea adoptată a făcut o analiză amplă a probelor administrate la caz, în raport cu învinuirea înaintată inculpatului, oferind răspunsuri argumentate la criticile esențiale invocate de către partea apărării, care de altfel au fost similare și în procedurile de apel și recurs ordinar. Prin urmare, dat fiind faptul că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului, în săvârșirea infracțiunilor imputate, atât instanța de apel, cât și cea de recurs ordinar nu au avut temeiuri de a devia de la concluziile menționate în sentința de condamnare. Respectiv, deoarece chestiunile invocate atât în apel, cât și recurs, au constituit obiect de analiză și în sentința adoptată de către prima instanță, iar potrivit jurisprudenței CtEDO, în situația în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de apel poate în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (hotărâri CEDO Garcia Ruis contra Spaniei, Heile contra Finlandei).

Totodată, Colegiul penal lărgit conchide asupra admiterii recursurilor ordinare declarate, inclusiv pentru alte motive decât cele enunțate, la baza acestei statuări stând modificările legislative ce vizează nemijlocit conținutul normei de incriminare din cauza deferită judecării – art.190 Cod penal.

Pentru a detalia considerațiunile ce fundamentează soluția de casare a sentinței și deciziei instanței de apel, Colegiul menționează că, reieșind din baza factologică reținută în sarcina inculpatului, acesta a fost recunoscut vinovat de *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile*, acțiunile inculpatului fiind încadrate juridic în temeiul art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

La momentul judecării cauzei de către instanțele de fond, calificarea faptei și încadrarea juridică a acesteia a fost corect stabilită în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, speței fiindu-i incidente prevederile art.8 din Codul penal, potrivit cărora caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Prin Legea nr.179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, au fost operate mai multe modificări la Codul penal, inclusiv acestea vizează norma de incriminare din această cauză, art.190 Cod penal, potrivit cărora: „*La articolul 190: în dispoziția alineatului (1), textul „înșelăciune sau abuz de încredere” se substituie cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”*; în dispoziția alineatului (2), litera c) se exclude.”

Astfel, la 26 iulie 2018, a fost adoptată o nouă redacție a alin.(1) din art.190 Cod penal, expus în felul următor: „*Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.*

Agravanta de la alin.(2) al art.190 inserat la lit. c): cu cauzarea de daune în proporții considerabile a fost exclusă, regăsindu-se în componența alin.(1) din aceeași normă.

Din conținutul prevederilor legale sus-indicate, reiese că legislatorul a concretizat fapta și consecințele prejudiciabile prin care se poate comite infracțiunea de escrocherie, adoptând un concept mai detaliat a metodelor prin care se săvârșește dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune.

Astfel, prin noua redacție a art.190 alin.(1) din Codul penal, a fost detaliată latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, legislatorul urmărind scopul eliminării acestei interpretări extensive defavorabile.

Revenind la circumstanțele concrete din această cauză, Colegiul penal urmează să constate că, de fapt, acțiunile infracționale comise de Rucșineanu Andrei se subscriu și în continuare infracțiunii de escrocherie, însă prejudicierea considerabilă a părții vătămate Paladi Serghei deja nu mai este o variantă agravantă de comitere a acestei infracțiuni, ci se încadrează în varianta-tip a infracțiunii de escrocherie stipulate de legiuitor, conform noilor modificări, în alin.(1), ceea ce, în principiu, îi atenuază situația inculpatului și îi permite instanței de recurs, la această etapă a procedurilor să intervină în soluțiile adoptate pe marginea acestei cauze.

Raționamentele de mai sus se fundamentează pe prevederile art.10 Cod penal, potrivit cărora legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi.

Sanctiunea expusă de legislator în art.190 alin.(1) Cod penal prevede trei forme alternative de pedeapsă: amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale, sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani.

De asemenea, Colegiul penal lărgit consemnează că, la stabilirea pedepsei inculpatului va tine cont în deplină măsură de prevederile art.75 Cod penal, care stipulează că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod.

Criteriile generale de individualizare a pedepsei pot fi definite ca fiind acele reguli, principii, prevăzute în Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seamă la stabilirea felului, duratei ori quantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Colegiul penal lărgit, la individualizarea pedepsei inculpatului, va ține cont în măsura deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea vinovatului, precum și influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia.

Instanța de recurs conchide că, Rucșineanu Andrei urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal (red. 26.07.2018) și se condamnă la pedeapsă sub formă de închisoare. În baza art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Rucșineanu Andrei i se va stabili pedeapsa definitivă sub formă de închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

9. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpatul Rucșineanu Andrei și de avocatul Pascal Veronica în numele acestuia, casează parțial sentința Judecătoriei Bălți din 05 octombrie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 mai 2018, în partea laturii penale, în baza art.190 alin.(2) lit. c) și în partea stabilirii pedepsei în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, în cauza penală privindu-l pe Rucșineanu Andrei xxxx, rejudecă cauza în această parte și pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Rucșineanu Andrei xxxx se recunoaște vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (1) Cod penal (red. 26.07.2018), stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor stabilite prin prezenta decizie, lui Rucșineanu Andrei xxxx i se stabilește pedeapsa definitivă de 12 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 2 ani.

În rest, se mențin dispozițiile deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 17 ianuarie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Conzac

Victor Boico